

กฎหมายอาญา มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 10)

6 กันยายน 2568

โดย

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง อันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือ...

“เพื่อช่วย”

- ฎ 300 / 2537 บันทึกลงกลางที่อายัดไว้ไม่ครบโดยไม่ระบุถึง รถยนต์เพื่อไม่ให้ถูกริบ
- ฎ 929 / 2537 พสส.เปลี่ยนเนื้อหาทำให้การในภายหลังเพื่อ ช่วย ผู้ต้องหา
- ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนจาก “สั่งฟ้อง” เป็น “สั่งไม่ฟ้อง”

ฎ 4436/2531 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ช. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา **มาตรา 157** และยังเป็นการกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยคนร้าย มิให้ต้องโทษตาม**มาตรา 200 วรรคแรก**

ฎ 3130/2556 พนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนหลังจากเสนอสำนวนสั่งฟ้องผู้ต้องหาให้ผู้บังคับบัญชาลงชื่อเพื่อส่งสำนวนและความเห็นให้อัยการแล้วหาใช่แก้ไขก่อนการส่งสำนวน เมื่อย้ายไปรับราชการที่อื่นก็เอาสำนวนการสอบสวนติดตัวไปด้วย ศาลฟังว่าเพื่อการปกปิดซ่อนเร้นการแก้ไขสำนวน การกระทำก็เป็นความผิดตาม **ม.157 และม.200** วรรคแรก

ตัวอย่างไม่เจตนา

ฎ 2707/2530 การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจปล่อยตัวนาย ข. ที่เข้าไปคว่ำเงินของผู้เสียหายภายในร้าน โดยไม่ส่งตัวไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเพราะจำเลยเห็นว่า นาย ข. เป็นสายลับตำรวจเข้าไปยึดเงินดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานในการเล่นการพนันนั้น เป็นเรื่องที่จำเลยเข้าใจ และใช้ดุลพินิจว่านาย ข. ไม่ได้กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีเจตนาจะช่วยเหลือนาย ข. มิให้ต้องรับโทษ ยังไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200

สมัย 66 ปี 2556

คำถาม สตต.เพชร จพง.ตำรวจสวมกางเกงขายาวสีกากีและเสื้อยืดคอกกลมสีขาวจอตรถ อยู่ข้างทางในท้องที่ที่ตนปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ แล้วเรียกให้นายดำจอตรถจักรยานยนต์ของ นายดำโดยแจ้งว่าเป็นจพง.ตำรวจและขอตรวจค้นตัว แต่ไม่ได้แสดงหลักฐาน และดำไม่เชื่อ จึงไม่ยอมให้ตรวจค้น แล้วต๋อยสตต.เพชรที่เดินเข้ามาจับข้อมือ ถูกที่หน้าสตต.เพชร 1 ครั้ง และชักอาวุธปืน ยิงขึ้นฟ้า 1 นัด เพื่อขัดขวางไม่ให้สตต.เพชรเข้ามาตรวจค้นและจับกุม แล้วหลบหนีไปได้ สตต.เพชรจึงไปแจ้งความต่อรตอ.ทอง พนักงานสอบสวนโดยบิดเบือน ข้อเท็จจริงเป็นว่าหลังจากชกต๋อยสตต.เพชรแล้ว นายดำยังใช้อาวุธปืนเล็งยิงไปที่สตต.เพชร 3 นัด แต่ไม่ถูกเพราะสตต.เพชรกระโดดหลบทัน เมื่อนายดำมอบตัวต่อรตอ.ทอง รตอ.ทอง รวบรวมพยานหลักฐานและทราบข้อเท็จจริงจากสตต.เพชรว่านายดำยิงปืนขึ้นฟ้า แต่รตอ.ทองกับสตต.เพชรตกลงกันว่าให้สตต.เพชรให้การบิดเบือนข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามที่แจ้ง ความ แล้วรตอ.ทองสรุปสำนวนเห็นควรสั่งฟ้องนายดำฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงานและต่อสู้อัดขวางการจับกุม

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) การกระทำของนายดำเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานฐานใดหรือไม่ และ

(ข) การกระทำของ สตต.เพชร และ รตอ.ทอง ในส่วนที่กล่าวหานายดำว่าพยายามฆ่าเจ้าพนักงานเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมฐานใดหรือไม่

คำตอบ

ขณะที่สตต.เพชรเข้าไปค้นนายดำ นายดำไม่รู้ว่าสตต.เพชรเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจ ผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่เพราะไม่ได้แต่งเครื่องแบบตำรวจและไม่ได้แสดงหลักฐาน การกระทำ ของนายดำจึงไม่เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 138 (ฎ 195/2546)

การกระทำของสตต.เพชรที่แจ้งความโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเป็นว่าหลังจากชก ต่อยแล้ว นายดำยังใช้อาวุธปืนเล็งยิงไปที่สตต.เพชร 3 นัด แต่ไม่ถูกเพราะสตต.เพชร กระโดดหลบทัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นไปเพื่อให้ข้อกล่าวหาว่านาย ดำพยายามฆ่าเจ้าพนักงานสามารถลงโทษนายดำได้ จึงเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นเสียหาย และเป็นการเพื่อจะเกลี้ยให้ บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ตามปอ.ม.172, 174 วรรคสอง ประกอบ ม.181(2)

ส่วนการกระทำของรตอ.ทองที่ตกลงกับสตต.เพชรว่าให้สตต.เพชร
ให้การโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามที่แจ้งความ ทั้งที่ข้อเท็จจริง
ไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นไปเพื่อให้ข้อกล่าวหาว่านายดำพยายามฆ่าเจ้า
พนักงานสามารถลงโทษนายดำได้ จึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ใน
การยุติธรรมเป็นพนักงานสอบสวนกระทำการในตำแหน่งอันเป็นการมิ
ชอบ เพื่อจะแก่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น
ตาม**ปอ.ม.200 วรรคสอง**

สมัย 70 คำถาม

ขณะที่รตต. เพชร พนักงานสอบสวน สน.แห่งหนึ่งเข้าเวรตามหน้าที่ นางทองซึ่งจมูกและปากบวมเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ว่าถูกนายดินสามีทำร้ายร่างกายได้รับบาดเจ็บที่จมูกและปาก ประสงค์ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดินขอหาทำร้ายร่างกาย ขณะนี้นายดินหนีไปอยู่กับผู้หญิงคนหนึ่ง รตต.เพชร ไม่ยอมรับแจ้งความบอกว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเอง 3 วันต่อมานางทองเข้ามาที่สถานี ตำรวจอีกและแจ้งความร้องทุกข์ในเรื่องเดิม โดยขอให้ช่วยติดตามนายดินมาดำเนินคดีพร้อมกับมอบเงินค่าใช้จ่ายให้ 10,000 บาท รตต.เพชร ยอมรับแจ้งความและรับเงินนั้นไว้ ต่อมารตต.เพชร ออกหมายเรียกนายดินแล้วนายดินไม่มาพบ จึงขอออกหมายจับตามกฎหมาย หลังจากได้หมายจับแล้ว รตต.เพชรกับลูกน้องก็เดินทางไปติดตามนายดิน เสียค่าใช้จ่ายสำหรับตนเองและลูกน้องทั้งสิ้น 15,000 บาท แต่ตามไม่พบ เมื่อกลับมานางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายส่วนที่เกินให้รตต.เพชรอีก 5,000 บาท และขอให้รตต.เพชรพยายามติดตามนายดินต่อไป

ให้วินิจฉัยว่ารตต.เพชรและนางทองกระทำความผิดตามปอ.ฐานใดหรือไม่

คำตอบ

ขณะที่รตต. เพชร ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน นางทอง ผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวหาให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดินตามกฎหมายข้อหาทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาจะให้นายดินได้รับโทษ รตต. เพชรในฐานะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์ของนางทองไว้เพื่อดำเนินการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป การที่รตต.เพชรไม่รับคำร้องทุกข์ครั้งแรกของนางทองโดยอ้างว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเองนั้นเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้ในท้องได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำความผิดตามปอ มาตรา 157 (ฎีกา 7630/ 2549)

การติดตามนายดินมาดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆจากนางทอง การที่รตต.เพชรรับเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามในดินจากนางทองถือว่าเป็นการยอมรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งแม้ว่าการนั้นจะชอบด้วยหน้าที่จึงเป็นความผิดตามปอ.มาตรา 201 (เทียบฎีกาที่ 2488/2558) และเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามมาตรา 157 ด้วย

การที่นางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามนายดินให้แก่รตต.เพชร ไม่เป็นความผิดฐานให้ทรัพย์สินแก่พนักงานสอบสวนตามปอ.มาตรา 167 เพราะความผิดมาตรานี้ต้องเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้พนักงานสอบสวน กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ เมื่อการติดตามผู้กระทำผิดข้อหาทำร้าย ร่างกายผู้อื่นเป็นหน้าที่โดยชอบของพนักงานสอบสวนจึงไม่ใช่การกระทำ อันมิชอบด้วยหน้าที่ตามบทมาตราดังกล่าว

ความผิดเกี่ยวกับการหลบหนีมี 6 มาตรา

01 ม.189 ช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้อต้องรับโทษ

02 ม.190 หลบหนีที่คุมขัง

03 ม.191 ทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้น

04 ม.192 ให้ที่ซ่อนเร้นผู้หลบหนีจากที่คุมขัง

05 ม.204 **เจ้าพนักงาน**ทำให้ผู้ที่ต้องคุมขังหลุดพ้น**โดยเจตนา**

06 ม.205 **เจ้าพนักงาน**ทำให้ผู้ที่ต้องคุมขังหลุดพ้น**โดยประมาท**

มาตรา 189 ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใดเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา 190 ผู้ใดหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา

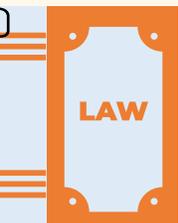
ถ้าความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรกได้กระทำโดยแหกที่คุมขัง โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด

มาตรา 191 ผู้ใดกระทำด้วยประการใดให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา **หลุดพ้นจากการคุมขังไป**

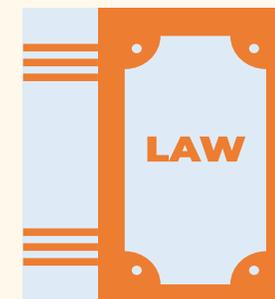
ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาจากศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด

มาตรา 192 ผู้ใดให้พำนัก ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ให้ผู้ที่หลบหนี จากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา 193 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมาในมาตรา 184 มาตรา 189 หรือมาตรา 192 เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

สมัย 74

สามีถูกจับ ภริยาจ้างตำรวจจราจร 50,000 บาท ให้เอาข้าวกล่องที่
แอบซุกกุญแจไปให้สามี ตำรวจเอาไปให้ สามีหนีมาแอบอยู่บ้านภริยา

ถามว่า สามี ภริยา และตำรวจผิดอะไร

สมัย 74

- 1.สามีเป็นความผิดฐานเป็นผู้หลบหนีจากที่คุมขังตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 190 วรรคแรก
- 2.ภริยาเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนผู้อื่นหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตาม มาตรา 190 วรรคแรก ประกอบมาตรา 86
- 3.ภริยาเป็นความผิดฐานให้ที่พำนัก ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใดให้ผู้หลบหนี จากการคุมขังของพนักงานสอบสวนเพื่อไม่ให้ถูกจับกุมตามมาตรา 192
- 4.ภริยา ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 144 เพราะตำรวจไม่ใช่เจ้าพนักงานโดยตรง
- 5.ตำรวจไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 เพราะไม่ใช่เจ้า พนักงานโดยตรง
- 6.ตำรวจเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกคุมขัง ตามมาตรา 190 วรรคแรก ประกอบมาตรา 86

มาตรา 189 ฐานช่วยผู้กระทำความผิดไม่ให้อำนาจโทษ

ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ต้องหาว่า
กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดลหุโทษเพื่อไม่ให้อำนาจโทษ
โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้นั้นด้วย
ประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

- **ร้องบอก**พวกที่เล่นการพนันว่า**ตำรวจมา** เป็นการช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 2448/2521)
- **พาผู้ต้องหาขึ้นรถหนี**โดยตำรวจยังไม่ได้จับกุมเป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม (ฎ 4922/2539)
- **รับสมอ้างว่าตนเองเป็นคนร้าย** เป็นการช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นพ้นโทษ (ฎ 490/2519)

รู้อยู่ว่าเพียงยิงคนมา และตำรวจกำลังตาม

ฎ 1670/2522 มีคนร้ายยิงนายสมศักดิ์ตาย ร.ต.อ.หิรัญสืบทราบว่ามีคนร้าย และทราบจากชาวบ้านว่ามาที่บ้านจำเลย จึงติดตามมาสอบถามจำเลยถึงนายยอด ชั้นแรกจำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้มาบ้านจำเลย ครั้นร.ต.อ.หิรัญที่กำลังติดตามจับ ทราบว่ามีคนร้ายมาบ้านจำเลย จำเลยจึงรับว่านายยอดมาจริงแต่กลับไปแล้ว **ครั้นค้นบ้านจึงพบนายยอดหลบซ่อนอยู่ชั้นบนบ้านจำเลย** ปัญหาว่า การที่ร.ต.อ.หิรัญมิได้แจ้งให้จำเลยทราบว่านายยอดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานใดนั้น จำเลยจะมีความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่าเจ้าพนักงานผู้ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดหาจำต้องแจ้งแก่ผู้ให้ที่พำนักซ่อนเร้นทราบว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดได้กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพียงแต่แจ้งให้รู้ว่าบุคคลที่ตนให้ที่พำนักซ่อนเร้นเป็นผู้กระทำความผิดก็พอแล้ว ส่วนจะเป็นความผิดฐานใดนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์จะต้องกล่าวในฟ้องและนำสืบ **พฤติการณ์ของจำเลยแสดงว่าจำเลยรู้อยู่แล้วหรือควรจะรู้ว่านายยอดเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด เพราะร.ต.อ.หิรัญได้แจ้งให้จำเลยทราบว่ากำลังติดตามจับนายยอดอยู่**

เจตนาพิเศษเพื่อไม่ให้ต้องโทษหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

ฎ.2449/2522 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 189 บัญญัติถึงการกระทำ เพื่อช่วยเหลือมิให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษโดยมิให้ถูกจับกุม เมื่อข้อเท็จจริงได้ ความว่าจำเลยถือบัตรจักรยานให้ บ.ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั่งซ้อนท้ายพาออกจากที่เกิดเหตุไป ในขณะที่ยังไม่มีผู้มีอำนาจจับกุมคนใดจะจับกุม บ. และยังได้ความอีกว่า จำเลยถือบัตรจักรยาน พา บ.นั่งซ้อนท้ายกลับบ้าน จึงส่อให้เห็นเจตนาว่าไม่ใช่เพื่อหลบหนีหรือเพื่อไม่ให้ถูกจับกุมอีกด้วย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามบทมาตราดังกล่าว

บังคับให้เอาเรือไปส่ง เป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

ฎ 1750/2514 จำเลยถูกคนร้ายที่มีสมัครพรรคพวกหลายคนแต่ละคนมีอาวุธปืนครบมือ ใช้ปืนจี้ขู่บังคับให้เอาเรือรับส่งข้ามฟากเพื่อช่วยคนร้ายให้พ้นจากการจับกุม ดังนี้ เป็นการที่จำเลยกระทำไปเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงขัดขืนได้ จึงเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็น จำเลยไม่ต้องรับโทษ เมื่อปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดด้วยความจำเป็นไม่ต้องรับโทษ **(ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 189 ศาลฎีกายกฟ้อง)**

กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการทำลายซ่อนเร้น เอาไปเสียทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์

1

ม.141 ทำลายตราหรือเครื่องหมาย

2

ม.142 เอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานยึดไว้

3

ม.158 เจ้าพนักงานทำลายทรัพย์สินหรือเอกสาร

4

ม.184 ทำลายพยานหลักฐาน

5

ม.188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่น

ม.142 ผู้ใดเอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารที่เจ้าพนักงานยึดไว้

ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไว้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารใดๆ อันเจ้าพนักงานยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม

ม.158 เจ้าพนักงานทำลายทรัพย์สินหรือเอกสาร

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไว้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น

ม.184 ผู้ใดทำลายพยานหลักฐาน

ผู้ใดเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไว้ประโยชน์ ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด

ม.188 ผู้ใดทำลายพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่นผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย

หรือทำให้สูญหายหรือไว้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความ

เสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

ม.184 ฐานทำลายพยานหลักฐาน

องค์ประกอบ

1. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์
2. ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด
3. มีเจตนาพิเศษเพื่อจะช่วยให้ผู้อื่นมิให้รับโทษหรือรับโทษน้อยลง

- ฟางที่เปื้อนเลือดเป็นพยานหลักฐานในการกระทำความผิด หากเอาฟางไปเผาเสียเป็นความผิด (ฎ.168/2507)

- ซ่อนเร้นรถที่คนร้ายใช้เป็นพาหนะไปยังผู้อื่น (ฎ.5811/2550)

- แม้ตำรวจเอาขอกกลางคืนมาได้ก็เป็นความผิดสำเร็จ (ฎ 64/2486)

การโกยเลือดของผู้ตายไปทิ้ง เป็นการทำลายพยานหลักฐาน

(ฎ.1202/2520)

ผู้กระทำผิดต้องมีเจตนาพิเศษหากเป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือ

ตนเองไม่ผิดมาตรา 184

ข้อสอบสมัยที่ 67 ปี 2557

การที่แอบใช้กุญแจสำรองขั้รถกระบะบรทุกไม้แปรรูปที่ถูกยึดไว้หนีไป
เท่ากับรู้อยู่แล้วว่ารถกระบะและไม้แปรรูปถูกเจ้าพนักงานตำรวจยึดไว้เพื่อเป็น
พยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิด เอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินอันเจ้าพนักงานได้ยึด
ไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐาน เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา **มาตรา 142** และ
ยังเป็นความผิดฐานเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นไม่ให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง เอาไปเสียซึ่ง
พยานหลักฐานในการกระทำความผิดตาม **มาตรา 184** (เทียบฎ. 64/2486)

มาตรา 188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

“ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ”

มาตรา 188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

“ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ”

ต้องเป็นการเอาเอกสารของผู้อื่นไปโดยพลการ มิใช่ครอบครองเอกสารนั้นไว้ด้วยความยินยอมของผู้อื่น

ฎ.2148/2567 คำว่า "เอาไปเสีย" ตามมาตรา 188 มิได้มีความหมายเป็นอย่างเดียว กับคำว่า "เอาไป" ที่ใช้ในความผิดข้อหาลักทรัพย์ตามมาตรา 334 แต่หมายถึงการเอาไปจากที่เอกสารนั้นเคยอยู่ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชนที่อาจต้องขาดเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐาน การกระทำที่จะเป็นความผิดข้อหาเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น จึงต้องเป็นการเอาเอกสารของผู้อื่นไปโดยพลการ มิใช่ครอบครองเอกสารนั้นไว้ด้วยความยินยอมของผู้อื่น

ผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยเป็นผู้ครอบครองและเก็บรักษาต้นฉบับสำเนาทะเบียนบ้านไว้ แม้ต่อมาผู้เสียหายไม่ประสงค์ให้จำเลยครอบครองเอกสารดังกล่าวไว้แทน จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องส่งมอบต้นฉบับสำเนาทะเบียนบ้านตามฟ้องคืนให้แก่ผู้เสียหาย แต่จำเลยไม่ยอมส่งมอบคืน อันเป็นการกระทำที่ถือว่าเป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้เสียหาย ก็เป็นเรื่องที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง การกระทำของจำเลยไม่ถือว่าเป็นการซ่อนเร้น หรือเอาไปเสีย ซึ่งเอกสารของผู้อื่น

คำว่า "เอาไปเสีย" ตาม ป.อ. มาตรา 188 มิได้มุ่งถึงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของวัตถุ

ฎ.3356/2565 โจทก์ร่วมติดตั้งป้ายไวณิลพิพาทโดยมุ่งประสงค์ที่จะประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกของหมู่บ้านทราบและร่วมกันตรวจสอบความผิดปกติทางการเงินตามบัญชีชุดที่ 1 ถึงที่ 5 และกำหนดแนวทางดูแลเงินที่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ล. จะได้รับจาก ค. (ผู้จัดสรรที่ดิน) อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของสมาชิกที่สามารถกระทำได้ การที่จำเลยทั้งสองปลดป้ายไวณิลพิพาทดังกล่าว ย่อมทำให้โจทก์ร่วมเสียโอกาสในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนสมาชิกของหมู่บ้านตามสิทธิที่ได้แจ้งต่อจำเลยที่ 1 จึงเป็นการกระทำในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ร่วม และเมื่อคำว่า "เอาไปเสีย" ตาม ป.อ. มาตรา 188 มิได้มุ่งถึงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของวัตถุที่ทำให้ปรากฏความหมายเป็นเอกสาร ทั้งบทมาตราดังกล่าวไม่ได้กำหนดลักษณะเฉพาะของเอกสารว่า ต้องเป็นเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานทำนองเดียวกับพินัยกรรมเท่านั้น เมื่อป้ายไวณิลพิพาทเป็นวัตถุซึ่งทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร อันเข้าลักษณะเป็นเอกสารตาม ป.อ. มาตรา 1 (7) การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารใดของผู้อื่นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ร่วม ตาม ป.อ. มาตรา 188

มาตรา 188 ทำลายพินัยกรรมหรือเอกสาร

องค์ประกอบ

1. ทำให้เสียหายทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์

การทำให้เสียหาย ทำลายเอกสารนี้ไม่ต้องทำลาย ทั้งฉบับ ทำลายบางส่วนก็ผิด
แล้ว (ฎ 3833/2529)

เอาต้นฉบับใบฝากของธนาคารไปทำลาย แล้วทำปลอมขึ้นใหม่เป็น
การทำลายซึ่งเอกสาร (ฎ 469-497/2542)

การมอบอำนาจให้ไปโอนที่ดินหรือทำนิติกรรมแทน แล้วไปทำผิด
วัตถุประสงค์ เป็นการเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น (ฎ 2254/2521,
2723/2541)

ขายรถไปแล้ว ผู้ขายเอาสมุดคู่มือจดทะเบียนไปใส่ชื่อผู้อื่น เป็นการเอาไปเสีย

ฎ 2323/2534 การซื้อขายรถยนต์ระหว่างโจทก์ร่วมและจำเลยเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาด กรรมสิทธิ์ในรถและสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ย่อมตกเป็นของโจทก์ร่วม เมื่อโจทก์ร่วมชำระราคาการรถยนต์ครบถ้วนแล้ว จำเลยย่อมไม่มีสิทธิยึดหน่วงสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ แต่มีหน้าที่ส่งมอบแก่โจทก์ร่วม การที่จำเลยนำสมุดคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ดังกล่าวไปจดทะเบียนใส่ชื่อบริษัท ซ. จำกัด เป็นเจ้าของรถถือได้ว่าเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารใดของผู้อื่นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 188

เอาเช็คผู้อื่นไปขึ้นเงินเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นการเอาไป
เสีย (ฎ 1312/2534, 4688 / 2540, 5883/2552, 8490/2552)

ลักสมุดฝากเงินแล้วปลอมใบถอนเงินเอาเงินไปผิดฐานลัก
ทรัพย์และ ม.188 ปลอมและใช้เอกสารปลอม (ฎ 7295/2554)

จงใจไม่คืนเอกสารเป็นการเอาไปเสีย (ฎ 2182/2538)

ลักเอาบัตร ATM ไปเป็นการเอาไปเสียซึ่งเอกสารและทรัพย์สิน ผิด
ม.188 และผิดฐานลักทรัพย์ด้วย (ฎ 9/2543, 2512 / 2550, 1894/2550)

-

ต้องเป็นเอกสาร “...ของผู้อื่น”

ส. นำเงินที่จำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของไปให้ กู้ ส. ตาย จำเลยเอาสัญญา กู้ที่ ส. ทำออกจากตู้নিরภัย ถือไม่ได้ว่าเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น เพราะจำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของสัญญา กู้ (ฎ 14460/2556)

พินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น

- พินัยกรรมที่ถูกเพิกถอนแล้วไม่อยู่ในสภาพพินัยกรรมก็ยังเป็นเอกสาร
- ถ้าเป็นแค่กระดาษธรรมดา ไม่ถือว่าเป็นเอกสาร ถ้าเอาไปอาจจะ
ผิดฐานลักทรัพย์
- ภาพถ่ายหรือฟิล์มของภาพถ่าย ไม่เป็นเอกสาร (ฎ 1209 / 2522,
1277/2537)

ลักบัตรเครดิตซื้อสินค้า ผิด ม.188, 269/5, 269/7

ฎ 6820/2552 บัตรเครดิตมีลักษณะของ “เอกสาร” ใน มาตรา 1 (7) จึง เป็นเอกสาร ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารตามมาตรา 188 แตกต่างกับความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ การที่จำเลยเอาไปเสียซึ่งเอกสารบัตรเครดิตอันเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารสิทธิซึ่งออกให้แก่ บ. ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่บริษัทบัตรกรุงศรีอยุธยา การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามมาตรา 188 การกระทำแต่ละข้อต่างเป็นความผิดสำเร็จในตัวเอง ต่างกรรมต่างวาระ ทั้งทรัพย์ที่จำเลยได้จากการกระทำผิดก็เป็นคนละประเภทแตกต่างกัน ถือได้ว่าจำเลยกระทำความผิดโดยมีเจตนาต่างกัน ลงโทษจำเลยในความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสาร และฐานใช้อิเล็กทรอนิกส์

- **ฎ 10025/2557** บัตรเติมน้ำมันเป็นของผู้เสียหายให้ ป.
ใช้กับรถบรรทุกที่ ป. ชับ จำเลยนำบัตรไปใช้เติมน้ำมัน ถือ
ว่าเอาไปเสียซึ่งเอกสารจากผู้เสียหาย ผิด ม. 188,
335(1)(11)

วิเคราะห์ข้อสอบเนฯ ย้อนหลัง 7 ปี

สมัย 71 ม.23, 56, 58 และ 93 ปัญหาว่าเคยได้รับโทษจำคุก ? (อ.อุทัย)

สมัย 72 ม.4 วรรคแรก ม.86 ม. 8 วรรคแรก วรรคสอง (อ.อุทัย)

สมัย 73 ม.4, 5 วรรคสอง, 138 ว.2, 140 ว.3, 142 เอาไปเสียซึ่งทรัพย์ที่จพง.
ยึดไว้ และ 184 เอาไปเสียซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำผิด (อ.ชาตรี)

สมัย 74 ม.190 ว.1 ช่วยด้วยประการใดให้ผู้หลบหนีจากการคุมขัง ม.192 ให้ที่
พัก ไม่ผิดม.144 และไม่ผิดม.149 (อ.ชาตรี)

สมัย 75 ม.1(16) ม.158 จพง.เอาไปเสียซึ่งทรัพย์ ม.147 ม.200 ม.157
ม.162 (1) ม.4 (อ.นวรรตน์)

สมัย 76 ม 136, ม.184, ม.142 (อ.ชาตรี)

สมัย 77 ม 158 เจ้าพนักงานเอาไปเสียซึ่งทรัพย์ ม.147 และ 157 (อ.ชาตรี)

สมัย 77 ปี 67

- (1) ตำรวจมีหน้าที่รักษาของกลางบนสถานีตำรวจขับรถของกลางไปหาพ่อที่โรงพยาบาล เสียซึ่งทรัพย์ อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะรักษาไว้ ผิด 158 (ฎ. 4528/2565)
- (2) ต่อมาเอาไปขายเพื่อน เป็นการเบียดบังทรัพย์ ตาม 147 (ฎ.10674/2553)
- (3) เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ตาม 157 (ฎ. 4528/2565)